

En tornarem a dir «xampany», Barnils!

written by Jordi Badia Pujol | 21 d'abril de 2017

Fa més de trenta anys, en Ramon Barnils (1940-2001) va escriure [un senyor article](#) al setmanari *El Temps*. Era quan s'havia començat a estendre el mot «cava» per a denominar allò que sempre havíem anomenat «xampany».

«Alguns fanàtics de les institucions intenten fer-nos canviar aquesta paraula, “xampany”, per la paraula “cava”. Com que la cosa ja ha arribat a nivells inaguantables –ja hi ha fins i tot persones decents que utilitzen l’horrible paraula “cava”– és el moment d’agafar-s’ho seriosament, fredament, científicament, i de veure d’on ha sortit aquest disbarat, i quines raons aguanten el sòlid nom de “xampany” per al xampany»

És fàcil d’imaginar-se en Barnils escrivint aquest text a rajaploma, perquè és un reflex autèntic de la seva manera de parlar, d’argumentar, de pensar: dient i redient les coses, fent-les veure amb claredat, perquè les entengués tothom.

En Barnils acostumava a dir allò que pensàvem molts. En aquest cas, explicava que el canvi de l’un mot per l’altre havia estat una imposició *empresarial*, per dir-ho d’alguna manera («La cosa ve per la banda de les denominacions d’origen i de les marques industrials», aclareix).

Però de raons per a oposar-s’hi n’hi havia –i n’hi ha– tantes... Si a tot el món el vi fet amb el mètode xampanyès es diu *champagne* (adaptat, *xampany*), per què la gent d’ací no ho pot dir de la mateixa manera? Per quina raó, si s’elabora amb el mateix mètode? Oi que de l’aigua en diem «aigua» tant si és d’una font catalana com si és de l’altra punta del món? Doncs per quins set sous el xampany ha d’ésser diferent? Ah! És una

imposició dels tribunals? Entesos, doncs als papers que ho diguin com vulguin, fins i tot a les etiquetes: «Així que deixarem els caves per a les etiquetes i per al paperam oficial», diu el gran Barnils. Però i la gent, què?: «Xampany, sempre se'n diu xampany», exclama.

Em fa l'efecte que en la campanya d'aquells anys per a imposar «cava» hi havia més raons. Us ho dic amb un cert coneixement de causa, perquè durant aquells anys vuitanta vaig treballar a TVE-Catalunya, concretament als serveis informatius, i recordo perfectament les ordres que ens arribaven dels manaires del canal, que ens volien convèncer (als correctors) que «cava» era l'única opció, per qüestions legals i comercials. Però, en el rerefons, estic cert que hi havia també una raó política.

M'explicaré. El «cava» era el xampany que s'elaborava i s'elabora sobretot al Penedès, però també en algun altre punt del país (Requena) i en uns quants indrets espanyols (la Rioja, Extremadura, Aragó, Castella...). I el cas és que el mot «cava» per a anomenar la beguda no es va imposar solament als Països Catalans, sinó també a Espanya, com sap tothom.

Ve't ací el resultat de tot plegat: quatre decennis llargs després de la imposició del canvi de nom, tot el món mundial en diu «xampany» i només es diu «cava» a la «regió del cava», és a dir, al «Reino de España».

Fet i fet, els més interessats en el canvi *popular* del nom eren (i són) els membres del Consell Regulador del Cava. Doncs bé, voldria explicar-vos tres coses sobre aquest Consell Regulador. Primera: sabeu quina és l'única institució oficial que en forma part?: el *ministerio* del ram (en aquest moment, es diu de «Agricultura y Pesca, Alimentación y Medio Ambiente»); ho podeu llegir [ací](#). Segona: sabeu qui configura l'anomenada «Regió del Cava»? Ho trobareu en la [pàgina del ministerio](#): «La región del Cava se extiende por 159 municipios: 63 de la provincia de Barcelona, 52 de Tarragona,

12 de Lleida, 5 de Girona, 18 de La Rioja, 2 de Zaragoza, 3 de Álava, 2 de Navarra y los de Requena (Valencia) y Almendralejo (Badajoz).» I tercera: sabeu quants representants hi ha de cada «comunidad autònoma»? Ho diu també [la pàgina del consell](#): «un representant de cadascuna de les comunitats autònomes de la regió del Cava». La proporcionalitat a tomar vent: «cava per a tothom».

I ve't ací el resultat de tot plegat: quatre decennis llargs després de la imposició del canvi de nom, tot el món mundial en diu «xampany» i només es diu «cava» a la «regió del cava», és a dir, al *Reino de España*.

Per acabar-ho d'adobar, hem de recordar que el Consell Regulador és dominat per la casa Freixenet, presidida per en José Luis Bonet, [antiindependentista](#) de pedra picada i [partidari](#) d'atansar l'exèrcit espanyol a la mainada.

Després de sospesar tot això, ens calen més elements per a recuperar el mot «xampany», que no havíem d'haver abandonat mai?

El dia que declarem la independència, trincarem per tu amb xampany català, Barnils!